

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя
31 серпня 2023 р., протокол № 11

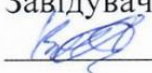
Голова Вченої ради
Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 053 «Психологія»
освітньо-професійна програма «Юридична психологія»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри філософсько-історичних студій та масових комунікацій протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри
 Вадим СЛЮСАР

Гарант освітньо-професійної програми
 Андрій ПАВЛІЧЕНКО

Розробник: кандидат історичних наук, доцент КОНДРАТЮК Юлія

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузі знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	нормативна (нормативна, за вибором)	
Модулів – 1	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	-
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		1	-
		Лекції	
		32 год.	- год.
		Практичні	
		48 год.	- год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		40 год.	- год.
		Вид контролю: екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 5 самостійної роботи – 2,5	Освітній ступінь «бакалавр»		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 66,6 % аудиторних занять, 33,4 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - забезпечити освоєння української історії та культури на основі пізнання процесу розвитку українського суспільства в цілому, аналізуючи всю сукупність етнічно-національної, суспільно-політичної, соціально-економічної та культурно-релігійної трансформації українського суспільства на шляху його багатовікового поступу.

Завдання:

- формування у студентів високої історико-патріотичної свідомості;
- освоєння студентами історико-понятійного апарату предмету;
- формування історико-хронологічної пам'яті;
- ознайомити студентів з основними досягненнями вітчизняної та зарубіжної історіографії;
- формування у студентів творчого мислення, здатності самостійно інтерпретувати історичний та культурний процеси.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання:

РН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 4

РН8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

РН10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Давня, середньовічна та ранньомодерна історія і культура України.

Тема 1. Вступ. Феномен української історії та культури.

Особливості вітчизняної історії. Значення історії України в житті суспільства. Форми і методи роботи над курсом. Поняття «історія». Періодизація історії України. Структура, функції і концепції культури. Культура і цивілізація: спільне і відмінне.

Тема 2 . Доісторична доба української історії та культури.

Початок формування людської цивілізації на території України. Ранні форми культури на українських землях. Трипільська культура та її місце в історії України.

Первісні державні утворення на території України (кіммерійці, скіфи, сармати, грецькі міста-держави Північного Причорномор'я). Культура епохи раннього залізного віку.

Слов'янський світ в VI–IX ст. (процес розвитку східнослов'янських племен, їх розселення, побут, вірування). Етногенез слов'ян. Перші протодержавні утворення східних слов'ян. Неоязичництво.

Тема 3. Україна-Русь (IX – перша половина XIV ст.).

Проблема утворення Київської Русі в історіографії (норманська і хозарська теорії походження Київської Русі).

Виникнення і становлення Давньоруської держави (кінець IX – кінець X ст.). Піднесення і розквіт Київської Русі (кінець IX – середина XI ст.). Розвиток руських земель в умовах децентралізації Київської Русі. Монгольська навала і встановлення золотоординського іга.

Галицько-Волинська держава.

Етнічний розвиток Київської Русі.

Культура Київської Русі та Галицько-Волинської держави (виникнення слов'янської писемності: черти і резі; київські графіті та новгородські берестяні грамоти; кирилиця; література, освіта і наука, архітектура, музика, живопис).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 5

Тема 4. Литовсько-польська доба української історії та культури (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).

Українські землі в колі геополітичних інтересів сусідніх держав (Литви, Польщі, Кримського ханства, Молдавії, Османської імперії, Московського царства).

Політичні, соціальні та етнокультурні процеси у Великому князівстві Литовському в XIV – першій половині XVI ст. Магдебурзьке право.

Польська цивілізація і Русь (на прикладі Люблінської та Брестської уній). Боротьба українського народу за права православної церкви у XVII ст. Полемічна література. Петро Могила. Стаття Наталі Яковенко «Здобутки і втрати Люблінської унії».

Розвиток культурних зв'язків України з культурними осередками Центральної і Західної Європи (Ю. Дрогобич, П. Русин, С. Оріховський та ін.).

Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.). Розвиток освіти та книгодрукування. «Пересопницьке Євангеліє». Братства та їх роль в розвитку української культури. Архітектура і образотворче мистецтво XIV – I пол. XVII ст.

Тема 5. Козацтво в історії і культурі України (кінець XV–XVIII ст.).

Основні причини, джерела, теорії, етапи формування і розвитку українського козацтва. Відродження козацьких традицій у незалежній Україні.

Запорозька Січ як центр консолідації національно-патріотичних сил, перехрестя багатьох культур і релігій. Устрій Січі. Традиції та звичаї запорожців. Створення реєстрового козацтва.

Запорозька Січ у міждержавних відносинах країн Європи та Азії (морські походи козаків у кінці XVI – першій половині XVII ст., участь у Хотинській, Тридцятилітній війнах, польсько-російській війні 1617–1618 рр. тощо). Петро Конашевич-Сагайдачний. Козацько-селянські повстання 90-х рр. XVI ст. та 20–30-х рр. XVII ст. «Ординація Війська Запорозького реєстрового». «Золотий спокій».

Українська національно-визвольна революція (1648–1676): проблеми назви, хронології, періодизація, основні етапи. Причини та привід до розгортання революції, рушійні сили. Загальна характеристика першого етапу революції (1648–1657). Богдан Хмельницький. Переяславська рада і Березневі статті.

Етап громадянської війни в Україні (1657–1659). Іван Виговський. Юрій Хмельницький. Гадяцький договір і битва під Конотопом.

Українська козацька держава у колі геополітичних інтересів Польщі, Росії, Кримського ханства, Туреччини). Період Руїни в історії України: дискусії щодо назви та хронологічних рамок поняття. Причини Руїни (загальна

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 6

характеристика).

Гетьманщина. Державотворча діяльність гетьмана Івана Мазепи. Гетьманування Пилипа Орлика. Перша українська конституція 1710 р. Колоніальна політика Російської імперії щодо України у XVIII ст. (І. Скоропадський, П. Полуботок, Д. Апостол, К. Розумовський).

Запорозька Січ у другій половині XVII–XVIII ст. Трагічна доля Запорозьких Січей після 1708 р.

Гайдамацький та опришківський рухи у XVIII ст. Максим Залізняк. Олекса Довбуш.

Культура України другої половини XVII–XVIII ст. Освіта, наука, книгодрукування. Києво-Могилянська академія. Феофан Прокопович. Григорій Сковорода. Бароко і класицизм в українському мистецтві.

Змістовий модуль 2. Нова та новітня історія і культура України (XIX–початок XXI ст).

Темаб. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).

Геополітичні зміни у Східній Європі наприкінці XVIII ст. та їх наслідки для українського народу (три поділи Речі Посполитої, наслідки російсько-турецьких воєн 1768–1774 та 1787–1791 рр. тощо).

Економічна політика Росії щодо України (особливості соціально-економічного розвитку підросійської України у першій половині XIX ст.; скасування кріпацтва 1861 р. та ліберально-демократичні реформи 60–70-х рр. та їхні наслідки для України; монополізація та концентрація виробництва на початку XX ст. Столипінська аграрна реформа).

Стан українських земель у складі Австро-Угорщини. Особливості соціально-економічного розвитку у XIX – на початку XX ст. Риси громадсько-політичного життя (національне відродження – діяльність Товариства священиків, «Руської трійці»; вплив революції 1848–1849 рр. на життя краю; взаємодія течій москвофілів, народовців та радикалів; виникнення перших політичних партій).

Суспільно-політичне життя України: відродження національної свідомості:

Національне відродження в Україні у першій половині XIX ст. (місце України у планах Наполеона під час Вітчизняної війни 1812 р. та ставлення українців до завойовника; діяльність масонських та декабристських організацій; наслідки польських повстань 1830–1831 та 1863–1864 рр. на розгортання українського руху; діяльність Кирило-мефодіївців). Суспільні течії і рухи другої половини XIX ст. (народницький, соціал-демократичний, ліберальний та

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 7

національний рух). Наслідки дії Валуєвського циркуляру та Емського указу. Національний рух на початку ХХ ст. (виникнення перших політичних партій; здобутки національного руху під час першої російської революції 1905–1907 рр; сутність «столипінської реакції»).

Україна в роки Першої світової війни: світовий баланс сил та національні інтереси.

Культура України ХІХ – початку ХХ ст. Освіта і наука. Перші українські університети. Діяльність В. Каразіна, М. Кибальчича, І. Пулюя, М. Остроградського, В. Вернадського, В. Антоновича та ін. Література, театр і музика. «Театр корифеїв». М. Лисенко. Живопис, архітектура, скульптура. Визначні пам'ятники архітектури та скульптури ХІХ – початку ХХ ст. Модернізм як провідний художній метод мистецтва ХХ ст. (імпресіонізм, експресіонізм, футуризм, кубізм, сюрреалізм, абстракціонізм, поп-арт, оп-арт та ін.).

Тема 7. Боротьба за відродження державності України (1917–1920 рр.).

Підвалини Української революції. Національно-політичні сили Національно-визвольної революції. Українська Центральна рада (4(17).03.1917 – 29.04.1918). Гетьманат П. Скоропадського. Директорія УНР (внутрішня і зовнішня політика). ЗУНР (внутрішня і зовнішня політика). Акт злуки 22 січня 1919 року. Боротьба об'єднаних сил УНР і ЗУНР за незалежність у 1919 році.

Трансформація революційних процесів у військове протиборство за владу (громадянська війна 1919–1920 рр.). Особливості політики радянської влади в Україні у 1919–1920 рр. Радянсько-польська війна і Україна. Варшавський і Ризький договори. Боротьба із армією генерала Врангеля.

Уроки української національної революції.

Національно-культурна політика Центральної Ради, П. Скоропадського, Директорії УНР та більшовиків у 1917–1921 рр.

Тема 8. Україна в міжвоєнний період (1921–1939).

Україна в системі міждержавних відносин на початку 20-х рр. ХХ ст.

Державна економічна політика у 20–30-х рр. та її наслідки. НЕП – причини та привід до переходу до нової політики; реалізація політики.

Україна і утворення СРСР (етапи процесу, плани організації нового утворення – „договірної федерації” Х. Раковського, „автономізації” Й. Сталіна, „федералізації” В. Леніна).

Політика «коренізації» в Україні. Національні райони в Україні. Націонал-комуністи (М. Скрипник, М. Волобуєв, О. Шумський, М. Хвильовий).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 8

Тоталітаризм в Україні: його сутність та механізм реалізації. Політичні репресії в Україні 30-х рр. Великий терор.

Форсування індустріалізації та насильницька колективізація. Голодомор 1932–1933 рр.

Становище та національно-визвольний рух в Західній Україні, Закарпатті, Буковині.

Суперечливий характер розвитку культури в 1920–1930-ті рр. «Розстріляне відродження».

Тема 9. Україна в роки Другої світової війни та першому повоєнному десятиріччі.

Друга світова війна як апогей кризи західної цивілізації. Українське питання напередодні Другої світової війни. Пакт Ріббентропа – Молотова. Вхідження західноукраїнських земель до складу СРСР. Радянізація Західної України.

Окупація України німецько-фашистськими військами. Рух Опору. Напад Німеччини на СРСР, невдачі Червоної армії в боях на території України в 1941 – 1942 рр. Місце України у планах фашистів. Встановлення фашистського окупаційного режиму. Голокост. Рух Опору на окупованій території: партизанський і підпільний рухи; націоналістична течія (мельниківці, бандерівці, «Поліська Січ» Тараса Бульби-Боровця). Визволення України. Внесок України в Перемогу над фашизмом. Житомирщина в роки ВВВ.

Особливості розвитку української культури періоду Другої світової війни.

Геополітичні наслідки Другої світової війни. УРСР в системі міжнародних відносин. Проблеми відбудови народного господарства: погляд із сьогодення. Голод 1946–1947 рр. Радянізація Західної України. Доля Української греко-католицької церкви. Операція «Вісла». Культурно-ідеологічні процеси в Україні у першому повоєнному десятиріччі («лисенківщина», «жданівщина», боротьба із космополітизмом; справа лікарів тощо).

Тема 10. Україна у 50–80-ті рр. ХХ ст.

Україна в умовах десталінізації. Шістдесятники.

Україна у період загострення кризи радянської системи (середина 1960-х – початок 1980-х рр.). Дисидентський рух.

«Перебудова» М. Горбачова й Україна: причини, суть, наслідки.

Тема 11. Розвиток незалежної України.

Розпад СРСР, проголошення незалежності України. Державотворчі процеси в Україні (1991–2015 рр.). Помаранчева революція. Революція Гідності. Економічні проблеми та шляхи їх вирішення. Міжнаціональні відносини в сучасній Україні. Проблеми розвитку національної культури. Громадсько-політичне життя. Україна і світове співтовариство: взаємовідносини і глобальні

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 9

проблеми сучасності.

Особливості розвитку культури України в роки незалежності (1991–2022).
Постмодернізм в сучасній українській літературі та мистецтві.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Давня, середньовічна та ранньомодерна історія і культура України						
Тема 1. Вступ. Феномен української історії та культури	11	3	4			4
Тема 2. Доісторична доба української історії та культури	11	3	4			4
Тема 3. Україна-Русь (IX – перша половина XIV ст.).	11	3	4			4
Тема 4. Литовсько-польська доба української історії та культури (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).	11	3	4			4
Тема 5. Козацтво в історії і культурі України (кінець XV–XVIII ст.)	11	3	4			4
Разом за змістовим модулем 1	55	15	20			20
Змістовий модуль 2. Нова та новітня історія і культура України (XIX – початок XXI ст)						
Тема 6. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).	11	3	4			4
Тема 7. Боротьба за відродження державності України (1917–1920 рр.).	11	3	4			4
Тема 8. Україна в міжвоєнний період (1921–1939)	12	3	5			4
Тема 9. Україна в роки Другої світової війни та першому повоєнному десятиріччі	12	3	5			4
Тема 10. Україна у 50–80-ті рр. XX ст.	10	3	5			2
Тема 11. Розвиток незалежної України	9	2	5			2
Разом за змістовим модулем 2	65	17	28			20
Усього годин	120	32	48			40

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 10

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Феномен української історії. Доісторична доба української історії. Україна-Русь (IX – перша половина XIV ст.)	6
2	Литовсько-польська доба української історії (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)	6
3	Козацтво в історії України (друга половина XVII – XVIII ст.)	6
4	Україна в складі Російської та Австро-Угорської імперії (кін. XVIII-поч. XX ст.)	6
5	Україна в умовах боротьби за становлення державності (1917-1921 рр.)	6
6	Україна в умовах становлення комуністичного тоталітаризму. Україна в роки Другої світової війни та першому повоєнному десятиріччі.	6
7	Україна у 60-80-ті рр. XX ст.	6
8.	Розвиток незалежної України.	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Феномен української історії. Доісторична доба української історії.	4
2	Україна-Русь (IX – перша половина XIV ст.)	4
3	Литовсько-польська доба української історії (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)	4
4	Козацтво в історії України (друга половина XVII – XVIII ст.)	4
5	Україна в складі Російської та Австро-Угорської імперії (кін. XVIII-поч. XX ст.)	4
6	Україна в умовах боротьби за становлення державності (1917-1921 рр.)	5
7	Україна в умовах становлення комуністичного тоталітаризму. Україна в роки Другої світової війни та першому повоєнному десятиріччі.	5
8	Україна у 60-80-ті рр. XX ст.	5
9.	Розвиток незалежної України.	5

7. Індивідуальні завдання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 11

1. Визначення історії України, її предмета, концепції і завдань курсу історії України.
2. Розвиток грецьких рабовласницьких міст-держав у Причорномор'ї.
3. Процес розвитку східнослов'янських племен, їх розселення, побут та вірування.
4. Місце і роль київських князів Олега, Ольги, Ігоря, Святослава в розвитку української держави.
5. Місце Галицько-волинської держави в українській історії за часів Романа Мстиславовича.
6. Причини і наслідки занепаду Київської держави.
7. Зовнішня та внутрішня політика Київської Русі.
8. Причини і особливості феодалної роздробленості Київської Русі.
9. Діяльність церкви, школи, братств України в литовсько-польську добу.
10. Суть і рішення Люблінської унії та її роль в приєднанні східних земель України до Польщі.
11. Становище західноукраїнських земель в часи панування Польщі та місце Люблінської унії в загарбанні українських земель нею.
12. Закономірність виникнення українського козацтва.
13. Основні події повстання Криштофа Косинського, історична обумовленість його поразки.
14. Основні етапи повстання Г.Лободи і С.Наливайка. Дайте оцінку його наслідкам.
15. Основні причини і наслідки прийняття Берестейської релігійної унії 1596 р.
16. Хід і наслідки козацьких походів під керівництвом Сагайдачного на татар і турок (XVII ст.).
17. Характеристика Хотинської війни 1621 р., її місце у боротьбі українського народу проти турецько-татарської агресії.
18. Гетьманування Івана Скоропадського.
19. Причини, характер та перші наслідки визвольної війни українського народу середини XVII ст. в 1648 р.
20. Основні події Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.
21. Битва під Берестечком 1651 р., її трагічні наслідки для України.
22. Переяславські угоди 1654 р.,
23. Зовнішня політика Б.Хмельницького.
24. Боротьба за владу в Україні після смерті Б.Хмельницького.
25. Проаналізуйте боротьбу українського народу за права православної церкви (XVII ст.). Покажіть роль Київського митрополита Петра Могили в ній.
26. Діяльність Івана Мазепи як українського патріота.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 12

27. Суть гайдамацького руху в Україні та його антифеодальний і національно-визвольний характер.
28. Соціально-економічний розвиток України на початку ХХ ст. Вплив економічної кризи 1900-1903 рр. на цей розвиток.
29. Причини, характер та воєнні дії початку Першої світової війни, плани Німеччини та Австро-Угорщини щодо України.
30. Суть суперечностей у стосунках Центральної Ради і Тимчасового уряду Росії.
31. Обставини та значення проголошення УНР.
32. Роль і значення ЗУНР у визвольній боротьбі українського народу за соборність України.
33. Суперечливий характер розвитку культури в Україні у 20-30-і роки ХХ ст. та негативний вплив на неї тоталітарної системи.
34. Українське питання напередодні Другої світової війни.
35. Хід оборони Києва, Одеси, Севастополя в початковий період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр.
36. Вигнання німецько-фашистських окупантів з України.
37. Основні проблеми та суперечливий характер розвитку України в другій половині 40-х на початку 60-х рр. ХХ ст.
38. Стан промисловості і сільського господарства України на етапі перебудови (1985-1991).
39. Основні події та процеси, пов'язані з формуванням нових політичних партій у другій половині 80-х - на початку 90-х рр. ХХ ст., їх програми і практичну діяльність.
40. Найважливіші рішення, зв'язані з проголошенням і розбудовою Української незалежної держави в сучасних умовах.
41. Основні проблеми соціально-економічного і політичного розвитку України на сучасному етапі та шляхи їх розв'язання.

8. Методи навчання

Для вивчення дисципліни «Історія України та української культури» використовуються методи навчання такі, як: способи спільної праці викладача та студента, за допомогою яких викладач надає студенту можливість отримати певні знання, інформацію, сприяє розвитку навичок та вмінь, здібностей, що необхідні майбутньому фахівцю.

Основними методами навчання є:

- викладання матеріалу на лекційних заняттях за темами, що наведені у програмі навчальної дисципліни;
- пояснення як послідовне логічне викладання складних питань, правил,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 13

принципів, законів. Використовується як на лекційних, так і на семінарських заняттях;

– метод обговорення матеріалу, що вивчається. Обговорення здійснюється у формі семінарських занять та бесід у вільний від аудиторних занять час. Під час проведення семінарського заняття з найбільш актуальних проблем курсу з метою більш якісного засвоєння учбового матеріалу використовуються дискусія та проблемна ситуація;

– метод вправ, який включає в себе вирішення завдань, що наведені у методичних рекомендаціях до вивчення курсу з кожної теми, аналіз конкретних ситуацій з використанням фактичного матеріалу, який готується як викладачем, так і студентами самостійно. Виконання вправ може здійснюватися як індивідуально кожним студентом під контролем викладача або самостійно, так і у формі виконання завдань групою у час відведений на аудиторні семінарські заняття;

– самостійна робота студента, яка включає роботу з літературними джерелами з дисципліни; виконання практичних домашніх завдань та вправ; виконання індивідуальних завдань, а саме написання рефератів, есе, аналіз конкретної ситуації, складання конспектів-схем, підготовка доповідей з подальшим обговоренням за тематикою, що наведена у методичних рекомендаціях щодо вивчення курсу.

9. Методи контролю

При вивченні дисципліни з метою забезпечення високої якості знань студентів використовуються наступні методи контролю успішності:

– усний контроль та самоконтроль. Усний контроль здійснює викладач у формі опитування студентів під час проведення семінарських занять з питань, що наведені у методичних рекомендаціях щодо вивчення кожної теми з курсу;

– письмовий контроль і самоконтроль. Письмовий контроль реалізується у формі контрольних робіт за окремими темами, модульних контрольних робіт та підсумкової роботи по закінченню вивчення курсу;

– тестовий контроль, який дає можливість перевірити якість знань студентів за окремою темою курсу, якість знань по закінченню вивчення дисципліни, а також якість вхідних та залишкових знань, вмінь студента.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 14

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	100
9	9	9	9	9	10	9	9	9	9	9	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма курсу історія України.
2. Плани семінарських занять.
3. Контрольні питання курсу.

12. Рекомендована література

Основна література

1. Букач В. М. Історія української культури. Посібник: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти. Одеса: ПНПУ, 2021. 120 с.
2. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Portal, 2021. 408 с.
3. Історія України в джерелах: практикум / П. В. Морозов, І. В. Морозов, В. С.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 15

- Власов [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 564 с.
4. Історія української культури: навчально-методичний посібник для підготовки до практичних занять та самостійної роботи студентів спеціальності 034 Культурологія освітнього ступеня бакалавр / укладачі В. А. Дмитренко, В. І. Дмитренко. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. Ч. 1 (від найдавніших часів до середини XVII століття). 136 с.
  5. Історія української культури. Курс лекцій для студентів спеціальності 034 Культурологія / Укладачі: проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло; За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 168 с.
  6. Шандра В., Аркуша О. Україна в XIX столітті: людність та імперії. Київ: Академперіодика, 2022. 436 с.
  7. Шандра В., Аркуша О. Україна в XIX столітті: доба модернізації. Київ: Академперіодика, 2022. 706 с.
  8. Kononenko N. Ukrainian Epic and Historical Song: Folklore in Context. University of Toronto Press, 2019. 329 с.
  9. Kubicek P. The history of Ukraine. Bloomsbury Publishing USA, 2023. 280 p.

Додаткова література

10. Борисова О., Климов А. Історія Української державності. У 2-х томах. Київ: Кондор, 2018. URL: <https://online-condor.com.ua/catalog/humanitarna-literatura/istoriya-ukrayinskoyi-derzhavnosti-pidruchnyk-dlya-vyshchykh>
11. В'ятрович В. Що таке історія України? // Історична правда. 2022. 14 листопада. Режим доступу: <https://www.istpravda.com.ua/columns/2022/11/14/162039/>
12. Гуржій О., Чухліб Т. Козацька Україна. Боротьба за державу (XVI-XVII ст.). К.: АРІЙ, 2020. 368 с.
13. Гуржій О. Західна Європа та Гетьманщина в середині XVII – XVIII ст.: Соціально-економічні аналогії, закономірності, специфіка / Відп. ред. В.А. Смолій. К., 2021. 128 с.
14. Даниленко В. М., Крупина В. О., Кульчицький С. В., Лисенко О. Є., Стяжкіна О. В., Якубова Л. Д. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 544 с.
15. Історія України [текст]: Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: «Центр учбової літератури», 2018. 188 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/pidgotovka/istoriya-ukraini-tetarchuk-iv-1/read>
16. Краснянська Н. Д., Слободянюк О. Р. Історія України та історія української культури: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2018. 207 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 16

17. Кульчицький С. В. Симон Петлюра: "Я вірю і певний, що Україна як держава буде!" / НАН України. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. Київ: Парламентське вид-во, 2021. 672 с.
18. Мицик Ю. А., Бажан О. Г. Від трипільців до кіборгів: Коротка історія України. К.: ТОВ "Видавництво "КЛІО", 2020. 688 с.
19. Огієнко І. Історія українського друкарства. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 504 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/gumanitarni-nauki/istoriya-ukrainskogo-drukarstva-1/read>
20. ПЕРЕЛОМ: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. / Відп. ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022.
21. Польське національне повстання 1830-1831 рр. на Правобережній Україні: від міфів до фактів: кол. монографія / за ред. І. Кривошеї, Н. Моравця. К.: КНТ, 2019. 264 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/gumanitarni-nauki/polske-natsionalne-povstannya-1830-1831rrna-pravoberezhniy-ukraini-vid-mifiv-do-faktiv-krivosheya-i-1/read>
22. Польське національне повстання 1863-1864 рр. на Правобережній Україні: від міфів до фактів: кол. монографія / за ред. Ш. Кривошеї, Н. Моравця. Видання 2-е: КНТ, 2019. 185 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/gumanitarni-nauki/polske-natsionalne-povstannya-1863-1864-rr-na-pravoberezhniy-ukraini-vid-mifiv-do-faktiv-krivosheya-ii-1/read>
23. Реєнт О. Соціально-економічні та політичні трансформації в Україні (кінець XVIII – перші десятиліття XX століття). У 2-х кн. Кн. 1. К.: Інститут історії України, 2021.
24. Україна в історії Європи XIX – початку XXI ст.: історичні нариси / За ред. С. В. Віднянського. К.: Інститут історії України, 2020. 814 с.
25. Україна в міжцивілізаційних дискурсах античності, середньовіччя та раннього модерну. Київ: Інститут історії України Національної академії наук України, 2022. 568 с.
26. Черкас Б., Ващук Д. Східне Пограниччя Європи: Український фронт у добу пізнього середньовіччя / Упорядк. наук. апарату: С. Блащук, Ю. Грищенко. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2021. 176 с.
27. Чухліб Т. Гетьмани України: військо, політика, держава. К.: Арій, 2021. 352 с.
28. Чухліб Т. Козацька Україна на міжнародній арені. Київ: Видавництво "Арій", 2023. 352 с.
29. Шауренко О., Барвінок О. Історія первісного суспільства: навч. посіб. Київ: Кондор, 2022. 192 с. URL: <https://online-condor.com.ua/catalog/humanitarna-literatura/istoriya-pervisnoho-suspilstva-navch-posib>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/053.00.1/Б/ ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 17

30. Шевчук А. В. Судова влада в житті суспільства Правобережної України (кінець XVIII – перша третина XIX ст.) / Наук. ред. В. Шандра. Житомир: Видавець Євенок О. О., 2022. 580 с.
31. А PRIMA FACIE: Студії з історії Європи: кол. монографія / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; за ред. Рафала Димчика, Ігоря Кривошеї. Київ: КНТ, 2021. 272 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/gumanitarni-nauki/a-prima-facie-studii-z-istorii-evropi-monografiyayu-za-red-i-krivoshei-1-1>

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Сайт наукової літератури: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>
2. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського: www.nbuv.gov.ua
3. Інститут історії України НАН України: <http://www.history.org.ua/>
4. Днеслово: інтернет-збірник наукових праць: http://dneslovo.at.ua/load/istorija_ukrajini/24
5. Українська історична книга: <http://historybooks.com.ua/>
6. Ізборник (збірники документів з історії України): <http://litopys.org.ua/>